

Yn ystod y degawd diwethaf dylifodd dwsinau o Yuppies Caerdydd i fynyr afon Taf i odro'r Garth. Beth yn union yw'r atyniad mawr? Mewn cyfres o ymchwiliadau pell -gyrhaeddol bu 'Tafod Elai' yn holi pam y mae cymaint yn mynnu bod yn Garth-ion?

RWY'N AELOD YNG
NGWAELOD-Y-GARTH

Mae'n debyg bod wylofain a rhincian dannedd mawr yn Nhabernacl, Efail Isaf y dyddiau hyn. Arferid ystyried mai hwn oedd Yr Yuppie Gapel yn Nhaf-Elai, ond mae'n debyg fod Bethlehem Gwaelod-y-Garth bellach wedi ei oddiweddyd yng nghynghrair yr ymgrafangwyr cymdeithasol. Mae'n debyg mai ystyr gwreiddiol Tabernacl oedd pabell. Pa Yuppie gwerth ei halen deudwch i mi fuasai'n dymuno addoli mewn tent?

Rwy'n aelod yng Ngwaelod-y-Garth. (Damweiniol hollol yw'r tinc cynganeddol gyda llaw, jest rhag ofn i ryw ddiwylliangi awgrymu fy mod yn sefydlu dosbarth cerdd dafod yn y festri) Bum yn chwilio am le i roi fy nhocyn aelodaeth i lawr byth ers iddynt chwalu'r hen Orphwysfa yn Llanberis i wneud lle i ragor o Concwerwyr Everest, a chan nad oes hanner can llath rhwng y tŷ 'ma a phorth yr eglwys a elwir Bethlehem doedd gen i fawr o esgus, nag oedd?

Wn i ddim pa effaith a gefais ar y lle cofluch. I feddwl bod y Parch. R.G. Berry wedi para yno am hanner canrif bŵm i drwy dri gweinidog mewn cynifer o flynyddoedd. Goleuodd y Parch Rhys Tudur fi am y Gogledd cyn gynted ag y clywodd fy mod ar ddyfod. Be oedd ar y Parchedig ofn? O Rys i Rees yr aeth hi wedyn. Parhaoedd y Parch Ifor

Rees yn ddigon hir i wlychu talcen y fenga acw cyn trosglwyddo'r awennau i'r Parch T J Davies sy'n hen law ar drin hen rebeliaid. Eithr dim ond yn rhan amser yr oedd hyd yn oed efe yn fodlon ysgwyddo'r cyfrifoldeb o'm bugeilio.

Yr argoel gyntaf a gefais o Yuppie-rwydd y gynulleidfa oedd y ceir a barciai yn un rhes o symbolau statws, diweddar iawn - E - rej, ger fy nôr bob bore Sul. Teimlwn yn fy nghywilydd fel symud fy metro bach tystysgrif "X" i'r cefn o'r golwg, ond roedd gen i ormod o ofn tolcio'r Jag a'r Volvo Awst o boptu iddo. Anelu am yr oedfa ac ymgysuro wrth weld dau o gyfeillion blodau nyddiau yn rhannu copiau o'r 'Caniedydd' i gyn-Galfiniaid fel fi wrth y drws. Yuppies neu beidio, roedd gobaith yn Alwyn Harding a Rhodri Gwyn y cawn gwmni rhai o'r hogia. Byrhoedlog fu'r gobaith hwnnw ysywæth wrth i mi sylweddoli eu bod hwythau wedi bod yn dringo. Wele hwy a esgynasant i'r Set Fawr! Does dim dichon bod yn ddiagon ac yn un o'r hogia...

Nid capel pentref mo Bethlehem mwyach fel y tystia'r ceir ac ambell frodor digon piwis. Deuant o hirbell i hyfforddi eu hepil yn y crefftau traddodiadol o ddweud adnod, cyhoeddi emyn a pherfformio pishis-i'r-camera ar gyfer S4C. Nid dim ond ryw hen dŵn emynyddol yw 'Hyder' yn ein llyfrau'n NI. 'A oes gennyh chwi delynau?' ebe copi'r plant y canfed cymanfa ag un llais ac yn wir i chi gall canran dda o'r pethau bach ateb heb air o gelwydd 'oes, oes telynau glân!' gan gyfeirio at yr horwth llinynnol yn y lolfa sy'n costio cymaint â'r ail-gar.

Rhag i'r un addolwr teithiol deimlo allan ohoni gosodir pentyrrau o'r 'Dinesydd' yn y cyntedd ochr-yn-ochr â'r papur jeriw hwn. Roedd 'Y Dinesydd' wedi'r cwbul wedi llwyr ymdyngedu i achos yr Yuppie ymhell cyn i'r gair gael ei greu. Ond gallaf dystio bod y 'Croeso i bawb' a wellir yn hysbyseb Bethlehem yn y 'Western Mail' yn ddifffuant iawn. Dyma'r unig gapel y gwn i amdano lle medrwn gael gafael ar lyfrau rasio ceffylau yn y festri. Mae 'na rywun o blith yr aelodau yn gynrychiolydd gwasg, ac yn cario cyfrolau rif y gwllith i'w gwerthu er budd coffrau'r capel. Am gyn lleied â sofran yr un llwyddais i gael fy mhump ar gloriau caled 'Horseriding Society' a 'Dawn

Run' cyn i'r un o ohebwy'r chwaraeon 'Radio Cymru' godi'u trwynau o'r Cwpan Cymru.

Yma ym Mayfair Morgannwg Ganol mae'n debyg nad oes yr un wan jac o blith aelodau'r capel yn ddi-waith. Efallai'n wir mai dyna pam yr ydym mor selog - gwybod nad ydym yn diolch hanner digon tra nad oes gan bobol eraill hanner digon i ddiolch amdano. Roedd y seddau ar fore Sul bron mor llawn a'r coffrau, a bachodd y Parch Gwilym Roberts ei gyfle i gystwyo Dan Sang a'i dylwyth am ei hunan-fodlonrwydd materol. Bron na chyfeiriodd at yr Yuppie wrth ei enw wrth edliw inni stori Saccheus. Arian yw gwraidd pob drwg ac mae'r dosbarth canol Cymraeg yn ymwybodol iawn o'i wreiddiau... Ond chwarae teg, ar ôl oes o chwysu chwartaia'n dringo, pa Yuppie yn ei iawn bwyll sy'n bwriadu 'disgyn ar frys'?

Dewch hyd Fethlehem! Efallai mai Tabernacl, Efail Isaf yw'r capel a wellir ar 'Pobol y Cwm' ond yr eiddom ni bellach yw 'Pobol yr In-Cwm'.

Dafydd Huws

ATAL DWEUD

Pamffledyn newydd, yn yr Iaith Gymraeg, ar gyfer rhieni sy'n gofidio am leferydd eu plant. Mae nifer o blant yn mynd trwy gyfnod o 'atal dweud' fel rhan naturiol o'u datblygiad, ond mae rhai plant yn datblygu atal dweud o ddifri pan maen nhw'n ifanc. Bydd y pamffledyn hwn yn gymorth i rhieni sy'n wynebu'r broblem o blentyn sydd wedi dechrau datblygu atal dweud. Cynigir gwybodaeth am atal dweud sy'n glir ac yn hawdd i'w deall. Mae'r pamffledyn hefyd yn cynnig syniadau ar sut y gall rhieni fod o gymorth i'w plentyn. Mae'n cynnwys awgrymiadau ynglŷn â sut i helpu'r plentyn - beth i'w wneud yn ogystal â beth na ddylid ei wneud.

Lluniwyd y pamffledyn gan Bwyllgor Ymchwil Therapyddion Lleferydd i ddwyieithrwydd, dan nawdd Awdurdod Iechyd Sir Benfro. Sefydlwyd y pamffledyn er lles plant ac oedolion dwyieithog Cymru. Dymuna'r Pwyllgor gynnig diolch i bawb fu'n gysylltiedig â pharatoi'r pamffledyn, gan gynnwys Mr Morris Rhys a Dr Urien Wiliam.

Mae'r pamffledyn ar gael am 15c yr un oddi wrth:

P.Y.Th.LI. i Dd.

Adran Therapi Lleferydd

Ysbyty Llwyn Helyg

Hwlfordd Sir Penfro/Dyfed